

ሌሎች ዘርፎች – ከአዋጅ ቁጥር 985/2016 የተወሰዱ ተዛማጅ ይዘቶች

Other Sectors – Relevant Provisions of the Cooperative Societies Proclamation No. 985/2016
(Federal Negarit Gazette No. 7, 23 December 2016)

ይህ ሰነድ የኅብረት ሥራ ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 985/2016ን መሠረት በማድረግ «ሌሎች ዘርፎች» (ባልትና፣ ባህላዊ ማዕድን፣ የዓሣ ሀብት፣ የአንስሳት መኖ፣ ቱሪዝምና ሶላር ማኅበራት) ጋር የሚዛመዱ አጠቃላይ አንቀጾችን በአማርኛ ማጠቃለያ መልክ ያቀርባል። ማጠቃለያዎቹ የይዘት ትርጉም እንጂ የአዋጁ ቃል በቃል ጥቅስ አይደሉም፤ ለሕጋዊ አገልግሎት የአዋጁን ኦሪጅናል ቅጂ ይመልከቱ። አዋጁ ለአንዚህ ዘርፎች የተለዩ አንቀጾች የሉትም፤ ሁሉም የኅብረት ሥራ ማኅበራት የሚተዳደሩባቸው አጠቃላይ ድንጋጌዎች ከዚህ በታች ቀርበዋል።

1. የማኅበራት ደረጃዎችና አመሠራረት (አንቀጽ 2፣ 7፣ 14፣ 15)

አንቀጽ 2(2)–(4)	መሠረታዊ ማኅበር በተመሳሳይ ፍላጎትና ዓላማ ባላቸው ግለሰቦች የሚቋቋም ነው፤ ዩኒየን በመሠረታዊ ማኅበራት፣ ፌዴሬሽን በዩኒየኖች የሚቋቋም ነው።
አንቀጽ 7(1)፣ 7(2)	ማኅበራት እንደ ተፈጥሯቸው ከመሠረታዊ እስከ ፌዴሬሽን በተለያዩ ደረጃዎች ሊቋቋሙ ይችላሉ። መሠረታዊ ማኅበር በአንድ አካባቢ በሚኖሩ፣ በሚሠሩ ወይም በአንድ ሙያ በተሰማሩ ግለሰቦች ይቋቋማል።
አንቀጽ 7(3)	ሥልጣን ያለው አካል በሥራው ባሕርይና በኢኮኖሚያዊ አዋጭነት ላይ ተመሥርቶ በመመሪያ አነስተኛ የአባላት ብዛት ሊወሰን ይችላል፤ ነገር ግን ከ10 አባላት ሊያንስ አይችልም።
አንቀጽ 7(4)፣ 7(5)	በፌዴራል ደረጃ የሚቋቋም መሠረታዊ ማኅበር ከሁለት ወይም ከዚያ በላይ ክልሎች አባላትን ያካትታል፤ ሥልጣን ያለው አካል ማኅበራትን በፌዴራልና በክልል ደረጃ ያደራጃል፣ ይመዘግባል።
አንቀጽ 14፣ 15	ዩኒየን በሁለት ወይም ከዚያ በላይ ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው መሠረታዊ ማኅበራት፣ ፌዴሬሽን በሁለት ወይም ከዚያ በላይ ተመሳሳይ ዓላማ ባላቸው ዩኒየኖች ይቋቋማል፤ በፌዴራልና በክልል ደረጃ ሊቋቋሙ ይችላሉ።

2. የማኅበራት ዓይነትና የሚፈቀዱ ዘርፎች (አንቀጽ 8፣ 16)

አንቀጽ 8(1)	ማኅበር ለማምረት፣ አገልግሎት ለመስጠት ወይም ሁለቱንም ለማከናወን ሊቋቋም ይችላል። (ለምሳሌ ዓሣ ማምረት፣ ባልትና – ማምረት፣ ቱሪዝም፣ ሶላር ኃይል አቅርቦት – አገልግሎት ሊሆኑ ይችላሉ።)
አንቀጽ 8(2)	የሚቋቋሙ ማኅበራት በሕግ በተከለከሉ መስኮች፣ ከሕዝብ እሴት ጋር በሚቃረኑ ወይም አካባቢያዊ ደንብን በሚጎዱ ተግባራት ላይ መሰማራት የለባቸውም። ሥልጣን ያለው አካል ማኅበራትን ለማደራጀት የሚያስችሉ ሀብቶችን ለመለየት ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጥናት ካደረገ በኋላ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።
አንቀጽ 16(1)፣ 16(3)	በአባላት ሙያ ላይ የተመሠረተ መሠረታዊ ማኅበር ለመመሥረት የሙያ ብቃት ሰርተፍኬት ከሥልጣን ያለው አካል ማቅረብ ያስፈልጋል፤ እንዲህ ያሉ ማኅበራት ለሚያመርቱት እሴት የተጨመረባቸው ምርቶች ወይም ለሚሰጡት አገልግሎት የጥራት ማረጋገጫ ሰርተፍኬት ማቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ 21(7) ማኅበራት በሥራቸው አካባቢንና የሰው ደኅንነትን እንዳይጎዱ አካባቢን የመጠበቅና የማልማት ኃላፊነት አለባቸው።

3. ምዝገባ፣ መተዳደሪያ ደንብና የንግድ ሥራ (አንቀጽ 9፣ 10፣ 12)

አንቀጽ 9 እያንዳንዱ ማኅበር በሕግና በሕዝብ ሞራል የማይቃረን የራሱ ስም ሊኖረው ይገባል፤ ስሙ «የኅብረት ሥራ ማኅበር ኃላፊነቱ የተወሰነ» በሚል ይጠናቀቃል፤ «የኅብረት ሥራ ማኅበር» የሚለውን ስም ያለ ሥልጣን ያለው አካል ፈቃድ መጠቀም አይቻልም።

አንቀጽ 10(1)፣ 10(7) ማኅበር በሥልጣን ባለው አካል ይመዘገባል፤ በሕጋዊ መንገድ የተመዘገበ ማኅበር በመተዳደሪያ ደንቡ በተመለከቱት ዓላማዎችና ተግባራት መሠረት ተጨማሪ የንግድ ፈቃድ ሳያስፈልገው የንግድ ሥራ ማከናወን ይችላል።

አንቀጽ 12(1) እያንዳንዱ ማኅበር የራሱ መተዳደሪያ ደንብ ሊኖረው ይገባል፤ ደንቡ የማኅበሩን ዓላማዎችና ተግባራት፣ የሥራ ቦታና አካባቢ፣ የአባልነት መስፈርቶች እንዲሁም የአባላትን መብትና ግዴታ ያካትታል።

4. ካፒታል፣ የመንግሥት ድጋፍና የሥልጣን ያለው አካል ሚና

አንቀጽ 22፣ 27 መሠረታዊ ማኅበር ቢያንስ የአንድ ዓመት የሥራ ወጪን የሚሸፍን መነሻ ካፒታል በዕቅድና በአዋጭነት ጥናት መሠረት ይዞ ይመሠረታል፤ ዩኒየን ቢያንስ 25%፣ ፌዴሬሽን ቢያንስ 30%። ካፒታል የሚገኘው በዕጣ ሽያጭ ነው፤ ዕጣ በገንዘብ ወይም በዓይነት ሊከፈል ይችላል።

አንቀጽ 21(8)(ለ) ማኅበራት በአባላት ጥያቄና ፈቃድ ለሰብል፣ ለአንስሳት ወይም ለሌሎች ምርቶች እደጋን ለመቀነስ አነስተኛ መድን (ማይክሮ ኢንቨራንስ) ሊሰጡ ወይም የመድን ድርጅት ወኪል ሆነው ሊሠሩ ይችላሉ።

አንቀጽ 43(1) በአዋጁ መሠረት የተደራጀ የተመዘገበ ማኅበር ከገቢ ግብር ነፃ ይሆናል (አባላት በትርፍ ድርሻቸውና በዕጣቸው ግብር ይከፍላሉ)፤ ለሥራው ከክልል በምደባ መሬት ያገኛል፤ ከብሔራዊ የኅብረት ሥራ ሥልጠና ተቋም ሥልጠና ያገኛል፤ በመመሪያ መሠረት ሌላ ድጋፍ ያገኛል። ማበረታቻዎች በኢንቨስትመንት ሕጎችና በሌሎች ሕጎች የተፈቀዱትን እይነኩም።

አንቀጽ 47-49 ማኅበሩ ከአባላቱ ወይም ከሌሎች ድርጅቶች ብድር መቀበል የሚችለው በመተዳደሪያ ደንቡ በተወሰነው መጠንና ሁኔታ ብቻ ነው፤ ብድር መስጠት የሚችለው ለአባላቱ ወይም ለሌላ ማኅበር ብቻ ነው።

አንቀጽ 70(1)፣ 70(6)፣ 70(7) ሥልጣን ያለው አካል ማኅበራትን ያደራጃል፣ ይመዘግባል፣ ያጠናክራል፤ የማኅበራትንና የባለሙያዎቻቸውን አቅም ይገነባል፤ ሙያዊ የምርት ግብይት ድጋፍ ይሰጣል።

አንቀጽ 21(2)-(4) የማኅበራት ደረጃ ተግባራት፦ መሠረታዊ ማኅበር የአባላትን ምርት ሰብስቦ እሴት ይጨምራል፤ ዩኒየን የገበያ ትስስርና የመጋዘን አገልግሎት ያመቻቻል፤ ፌዴሬሽን እሴት የሚጨምሩ ኢንዱስትሪዎችን ያቋቁማል።

5. ከዘርፎቹ ጋር ያለ ግንኙነት

ባልትና (አገሮ-ፋድ ፕሮሰሲንግ)	አንቀጽ 8(1) (ማምረት)፣ 21(2)–(4) (እሴት መጨመር)፣ 16(3) (የጥራት ማረጋገጫ ለመያዝ ማሳበራት)። ልዩ የምግብ ደንብ መስፈርት በአዋጁ አልተመለከተም።
ባህላዊ ማዕድን ማውጣት	አንቀጽ 8(2) (በሕግ የተከለከሉና አካባቢን የሚጎዱ ተግባራት አይፈቀዱም)፣ 21(7) (አካባቢ ጥበቃ)፣ 16 (መያዝ ላይ የተመሠረተ ማሳበር)። የማዕድን ፈቃድና የማውጣት መብት በአዋጁ አልተመለከተም፤ በማዕድን ሕጎች ይወሰናል።
የዓሣ ሀብት ልማት	አንቀጽ 8(1)፣ 21(2)–(3) (መጋዘን፣ የገበያ ትስስር)፣ 21(8)(ለ) (የምርት አደጋ መድን)። የዓሣ ማጥመድ ፈቃድ በአዋጁ አልተመለከተም።
የእንስሳት መኖ	አንቀጽ 8(1)፣ 21(3) (ግብዓትን በጅምላ ማቅረብ)፣ 23(1)(መ) (የግብርና ግብዓት ማቅረብ)፣ 21(8)(ለ) (የእንስሳት መድን)።
ቱሪዝም	አንቀጽ 8(1) (አገልግሎት መስጠት)፣ 10(7) (የንግድ ሥራ)፣ 43(1)(ለ) (መሬት)። የቱሪዝም ተቋም ፈቃድ በአዋጁ አልተመለከተም፤ በቱሪዝም ሕጎች ይወሰናል።
ሶላር ኃይል አቅርቦት	አንቀጽ 8(1) (አገልግሎት መስጠት)፣ 10(7)፣ 22፣ 27፣ 47–49 (ካፒታልና ብድር)፣ 21(7)። የኃይል አቅርቦት ፈቃድ በአዋጁ አልተመለከተም፤ በኢነርጂ ሕጎች ይወሰናል።

ማስታወሻ፦ አዋጁ ከላይ የተጠቀሱትን ዘርፎች በስም አይጠቅስም፤ ከአንቀጽ 8(1) ጋር የተደረገው ግንኙነት (ማምረትና አገልግሎት) የትርጓሜ ማገናኛ ነው። የዘርፍ ፈቃዶችና መስፈርቶች በሌሎች ሕጎችና መመሪያዎች የሚመሩ ሲሆን በዚህ ሥራ ውስጥ አልተነበቡም። የአንቀጽ ማጣቀሻዎች ከአዋጁ የእንግሊዝኛ ቅጂ የተወሰዱ ናቸው፤ ከመጠቀም በፊት ከኦሪጅናል ቅጂ ጋር በራስዎ ያረጋግጡ። ሌላ ቅጂ፦ https://www.metaappz.com/References/ethiopian_laws/federal/pr_985_2016/en/pdf